

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 186/2014-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť K. M., zastúpenej advokátom JUDr. René Hudzovičom, Advokátska kancelária, Štefánikova trieda 49, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 72/08 (predtým postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 115/06) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 72/08 (predtým Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 115/06) **p o r u š i l** základné právo K. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 72/08 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. K. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť K. M. trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jej advokáta JUDr. René Hudzoviča, Advokátska kancelária, Štefánikova trieda 49, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 186/2014-16 z 24. apríla 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť K. M. (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 72/08 [predtým postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 115/06].

2. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na ustanovenie § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, otázku toho, či bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v okolnostiach danej veci, posudzoval postup odovzdávajúceho

Okresného súdu Trnava a nadobúdajúceho Okresného súdu Piešťany ako celok so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami pre Okresný súd Piešťany vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné preťahy v konaní.

3. Zo sťažnosti vyplynulo, že:

„Na základe návrhu na začatie konania (žaloby) zo dňa 25. 10. 2006 podanej na Okresný súd v Trnave dňa 30. 10. 2006 prebiehalo pôvodne na OS Trnava konanie pod sp. zn. 28C/115/2006 vo veci navrhovateľov (žalobcov) Mgr. D. S. (navrhovateľka v 1. rade), L. U. (navrhovateľ v 2. rade), K. M. (navrhovateľka v 3. rade) a M. M. (navrhovateľ v 4. rade) proti odporcovi (žalovanému) I. U. o vydanie dedičstva a na nariadenie predbežného opatrenia. S účinnosťou od 1. 1. 2008 prešla predmetná vec v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva na Okresný súd Piešťany, kde bola vedená pod sp. zn. 6C/72/2008.

Ako som už uviedla súčasťou návrhu na začatie konania podaného na OS Trnava dňa 30. 10. 2006 bol i návrh na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 102 ods. 1 OSP, ktorým som sa domáhala spoločne s navrhovateľmi v 1., v 2. a v 4. rade, aby súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým by zakázal odporcovi nakladať s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v kat. úz. P(...), bytový dom postavený na parc. č(...) žalovanému patriace pod B 48 byt v celosti a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu v 6360/449416-inách a to tak, že žalovaný je povinný zdržať sa akýchkoľvek zásahov mimo bežnej údržby na týchto nehnuteľnostiach, zdržať sa prevodu týchto nehnuteľností na iné osoby, tieto akýmkoľvek spôsobom scudzovať a zaťažovať až do právoplatného skončenia konania prebiehajúceho na OS Trnava pod č. 28C/115/2006.

Povinnosťou súdu bolo o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodnúť do 30 dní. Súd takto neučinil a v dôsledku tejto nečinnosti súdu bolo odporcovi umožnené, aby previedol svoje nehnuteľnosti, ktorých vydanie bolo predmetom sporu na iné osoby. V dôsledku tejto skutočnosti vznikla nám navrhovateľom škoda okrem iného v tom smere, že sa nemôžeme stať podielovými spoluvlastníkmi ideálnych spoluvlastníckych podielov k predmetným nehnuteľnostiam, ale môžeme sa len domáhať poskytnutia peňažnej náhrady(...) Taktiež v dôsledku tejto skutočnosti sme my navrhovatelia boli nútení podať na súd návrh na zmenu návrhu podľa § 95 ods. 1 OSP, s čím nám navrhovateľom okrem iného

vznikli ďalšie výdavky (napríklad odmena za právne služby) a ktorá skutočnosť taktiež prispela k tomu, že konanie v danej veci sa predĺži. Je pravdou, že súd po podaní návrhu odstraňoval vadu konania, vyzýval navrhovateľov v 2., 3. a v 4. rade na doručenie plnej moci na ich zastupovanie, avšak táto vada bola tiež spôsobená nesprávnym postupom súdu, keď pracovníčka podateľne odmietla pri podaní žaloby prijať od navrhovateľky v 1. rade uvedené plné moci a vrátila jej ich s tým, že jedno plnomocenstvo tam je a ostatné nie sú potrebné. Navrhovateľka v 1. rade ako osoba práva neznalá akceptovala postup pracovníčky podateľne. Ani táto vada však nebránila tomu, aby súd rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia v 30-dňovej zákonnej lehote, nakoľko ihneď na druhý deň po obdržaní výzvy súdu na doručenie plných mocí t. j. dňa 23. 1. 2006 navrhovateľka v 1. rade osobne podala na OS Trnava chýbajúce plnomocenstvá. Zákonná lehota na vydanie predbežného opatrenia uplynula 30. 11. 2006. Súd nielenže v zostávajúcej časti lehoty na vydanie predbežného opatrenia toto nevydal, ale vo veci absolútne dlhodobo nekonal a k rozhodovaniu o návrhu na vydanie predbežného opatrenia sa dostal až po niekoľkých mesiacoch keď dňa 10. 4. 2007 doručil právnemu zástupcovi nás navrhovateľov výzvu v zmysle ktorej požadoval doručenie listinných dôkazov preukazujúcich odôvodnenosť návrhu na vydanie predbežného opatrenia, najmä dôkazov osvedčujúcich hroziacu ujmu na právach a oprávnených záujmoch navrhovateľov. Táto výzva však bola krajne nekompetentná, pretože už v návrhu na začatie konania (žalobe) obsahujúcom návrh na vydanie predbežného opatrenia bolo jasne uvedené, že odporca uzavrel kúpnu zmluvu, ktorou chce previesť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na iné osoby, pričom zároveň sme my navrhovatelia označili dôkaz a žiadali sme, aby si súd zo Správy katastra v P. vyžiadal ohľadne tejto skutočnosti správu. Pokiaľ by súd bol týmto spôsobom postupoval Správou katastra v P. by mu bolo oznámené, že bol podaný návrh na vklad titulom vyššie cit. kúpnej zmluvy, a teda súd by mal dostatočne osvedčené, že hrozí ujma na právach a oprávnených záujmoch nás navrhovateľov, mal by teda preukázané splnenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia(...) My navrhovatelia sme v žiadnom prípade nemohli takýto dôkaz zabezpečiť, mohli ho len označiť, čo sme aj urobili(...) V dôsledku takéhoto postupu súdu sme boli my navrhovatelia nútení zobrať späť návrh na vydanie predbežného opatrenia (učinili sme tak listom zo dňa 11. 4. 2007), pretože medzi časom došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva titulom cit. kúpnej zmluvy a tým pádom

k prevodu nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu z odporcu na iné osoby. Okresný súd v Trnave o späťvzatie návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodol až po viac ako 7 mesiacoch uznesením sp. zn. 28C/115/2006-36 zo dňa 19. 11. 2007, ktoré právnenému zástupcovi nás navrhovateľov doručil až dňa 10. 12. 2007. Z uvedeného je zrejmé, že neodôvodnené prietahy v konaní v predmetnej veci mali za následok vznik závažnej ujmy pre nás navrhovateľov.

Ako som už uviedla v dôsledku prevodu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam z odporcu na tretie osoby bolo zo strany nás navrhovateľov nutné podať návrh na zmenu návrhu na začatie konania podľa § 95 ods. 1 OSP. Tento návrh sme Okresnému súdu v Trnave zaslali listom dňa 12. 4. 2007, avšak súd o tomto našom návrhu rozhodol až po viac ako 7 mesiacoch uznesením sp. zn. 28C/115/2006-37 zo dňa 19. 11. 2007, ktoré doručil právnenému zástupcovi nás navrhovateľov až dňa 10. 12. 2007, takmer po 8 mesiacoch od podania nášho návrhu na súd.

Voči cit. uzneseniu OS Trnava sp. zn. 28C/115/2006-37 zo dňa 19. 11. 2007 podal odporca odvolanie, ktoré bolo Okresnému súdu Trnava doručené 28. 12. 2007, avšak I. st. súd predmetnú vec predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o uvedenom odvolaní odporcu až po viac ako roku, až po podaní sťažnosti zo dňa 6. 3. 2009, ktorou sme sa my navrhovatelia sťažovali na prietahy v konaní. V súvislosti s predložením predmetnej veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o vyššie uvedenom odvolaní odporcu došlo k prietahom najmä zo strany Okresného súdu v Piešťanoch, ktorému v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva predmetná vec prešla s účinnosťou od 1. 1. 2008. (...)

To, že I. st. súdy v predmetnej veci nekonali bez zbytočných prietahov malo za následok vznik ďalšieho problému pre mňa a taktiež i pre ostatných navrhovateľov, ktorý problém vyvstal v dôsledku úmrtia odporcu, ktorý zomrel dňa 5. 2. 2009. (...)

K prietahom v predmetnom súdnom konaní došlo zo strany Okresného súdu v Piešťanoch i v súvislosti s vyrubení súdnych poplatkov za návrh. (...) Vzhľadom ku skutočnosti, že navrhovatelia v 2. a v 4. rade súdny poplatok v zmysle vyššie cit. uznesení nezaplatili, Okresný súd v Piešťanoch svojím uznesením sp. zn. 6C/72/2008-113, avšak až dňa 8. 2. 2010 konanie o návrhu navrhovateľa v 2. rade a navrhovateľa v 4. rade zastavil.

Navyše v cit. uznesení OS Piešťany pochybil pri označení odporcu, v dôsledku čoho musel vyhotoviť Uznesenie sp. zn. 6C/72/2008-132 zo dňa 1. 2. 2011, ktorá skutočnosť taktiež mala za následok ďalšie prietahy v konaní.

Napriek tomu, že ja navrhovateľka v 3. rade som svojím podaním zo dňa 24. 2. 2009 požiadala Okresný súd v Piešťanoch o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v predmetnom konaní, Okresný súd v Piešťanoch o mojej žiadosti rozhodol až po viac ako 4 rokoch, keď uznesením sp. zn. 6C/72/2008-238 zo dňa 31. 5. 2013 mi Okresný súd v Piešťanoch priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v danom konaní.

K najzávažnejšiemu a najdlhšie trvajúcemu prietahu došlo v predmetnom konaní podľa môjho názoru v súvislosti s nariadením pojednávania v predmetnej veci, kedy Okresný súd v Piešťanoch nariadil prvý krát v predmetnej veci pojednávanie až dňa 10. 9. 2013, kedy nariadil pojednávanie na deň 9. 10. 2013 o 9.15 hod. Termín tohto pojednávania však bol z dôvodov na strane môjho právneho zástupcu zmenený a nový termín pojednávania bol nariadený na deň 23. 10. 2013 o 9.30 hod. V danej veci teda I. st. súd prvý krát nariadil termín pojednávania až takmer po 7 rokoch odo dňa začatia konania(...) v predmetnej veci. (...)

Ako je z vyššie uvedeného zrejme predmetné súdne konanie, ktoré začalo dňa 30. 10. 2006 dôjdením návrhu na začatie konania Okresnému súdu v Trnave trvá už takmer 7 rokov. Táto skutočnosť sa závažným spôsobom prejavuje v niekoľkých oblastiach môjho života a to najmä v oblasti osobnej, študijnej a neskôr aj pracovnej.

Chcem poukázať na skutočnosť, že vyrastám bez rodičov, matka mi zomrela v roku 1994 v čase keď som bola ešte veľmi mladá a otec sa o mňa v podstate nezaujímal, s otcom som nežila a bola som zverená do opatery mojej tety p. D. S., ktorá zabezpečovala moju výchovu. Z uvedeného je zrejme, že peňažnú náhradu zodpovedajúcu výške môjho zákonného dedičského podielu v dedičskom konaní po poručiteľovi L. U.(...), ktorej zaplatenia sa v predmetnom súdnom konaní v súčasnosti vedenom na OS Piešťany po sp. zn. 6C/72/2008 domáham, som veľmi potrebovala na uspokojovanie svojich základných potrieb a to toľko vtedy, keď v období predmetného súdneho konania som študovala na vysokej škole (obdobie štúdia od 2004 do 2009), bola som študentkou Trenčianskej univerzity v Trenčíne, pričom štúdium na uvedenej vysokej škole som úspešne ukončila v máji 2009. Počas uvedeného štúdia som mala značné finančné problémy, mala som

problém s uhrádzaním najmä nákladov na štúdium, nákladov na moje základné životné potreby. V období môjho štúdia by mi boli veľmi pomohli financie, ktoré som si titulom predmetného dedičstva po poručiteľovi L. U. v predmetnom súdnom konaní uplatňovala.

Naopak v období štúdia som musela riešiť už spomínané skutočnosti vyskytnuvšie sa v predmetnom súdnom konaní, keď i v dôsledku neodôvodnených prieťahov v predmetnom konaní došlo k už uvádzaným okolnostiam ako bol prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam - bytu č. 48 z odporcu na tretie osoby, k problémom vyskytnuvším sa v súvislosti s úmrtím odporcu a pod., ktoré okolnosti mali za následok vznik ďalších mojich výdavkov spočívajúcich jednak v nákladoch na právne úkony, ktoré bolo nutné v dôsledku uvedených skutočností vykonať a taktiež v nákladoch na úhradu poplatkov za získanie úmrtného listu, listov vlastníctva a v nákladoch na cestovné v súvislosti s ich obstaraním. V mojej nie dobrej finančnej situácii sa ma tieto ďalšie nepredvídateľné výdavky značne dotýkali. V období keď som sa potrebovala venovať štúdiu a plneniu študijných povinností ma uvedený spôsob priebehu súdneho konania a vyššie spomínané okolnosti v ňom sa vyskytujúce značným spôsobom zaťažovali a obmedzovali v štúdiu.

Dlhotrvajúci priebeh spomínaného súdneho konania sa ma dotkol i v období po skončení štúdia, kedy ma obmedzoval v pracovnej oblasti. Mala som problémy pri uvoľnení z práce za účelom návštev môjho advokáta uskutočnených v súvislosti s nutnosťou riešenia problémov vyskytujúcich sa v predmetnom konaní a to najmä v súvislosti s neodôvodnenými prieťahmi uvedeného konania.

Takto dlhotrvajúci priebeh súdneho konania ma zaťažuje i po psychickej stránke, kedykoľvek si spomeniem, že mám pred sebou ešte problém v súvislosti s prebiehajúcim nevyriešeným súdnym sporom, táto otázka ma trápi, som frustrovaná, strácam vieru, že sa predmetné konanie vôbec niekedy skončí a najmä, že sa skončí úspešne, neverila som a neverím vzhľadom k spôsobu akým uvedené konanie prebieha v jeho úspešný záver. Mám neustálu obavu, či budem mať dostatok finančných prostriedkov na vedenie sporu, pokiaľ sa predmetné konanie bude naďalej neúmerne predlžovať.

Stres spôsobovaný problémami dlhotrvajúceho súdneho sporu sa odráža i na mojom správaní, keď v dôsledku tejto skutočnosti bývam často podráždená, reagujem neadekvátne, čo mi spôsobuje i narušenie vzájomných vzťahov s mojimi blízkymi, priateľmi, prípadne i s kolegami v práci.

Uvedomujem si, že i v prípade dosiahnutia úspechu v prebiehajúcom súdnom spore sa s pribúdajúcim časom stále znižujú moje šance na uspokojenie mojich nárokov uplatnených v predmetnom súdnom konaní. Podľa mojich vedomostí dochádza k zmeškovaniu majetku odporcov oproti stavu, ktorý existoval na strane odporcu I. U. v čase začatia predmetného súdneho konania, majetok, ktorý dnes vlastní odporcovia je podstatne nižšej hodnoty a bonity ako majetok, ktorý v čase začatia súdneho konania vlastnil odporca I. U. (...)

V konečnom dôsledku týmto neprimerane dlho trvajúcim súdnym konaním som poškodená i v tom smere, že hodnota peňazí v období roku 2006, prípadne 2007 bola podstatne vyššia ako je tomu v súčasnosti. (...)

Z uvedeného je zrejmé, že v súčasnosti sa nachádzam v stave právnej neistoty, ktorú je možné odstrániť len právoplatným súdnym rozhodnutím, na ktoré stále čakám, hoci návrh na začatie konania som na príslušný súd podala už 30. 10. 2006.

(...) je zrejmé, že v tomto konaní Okresný súd Trnava konal a následne i Okresný súd Piešťany koná tak, že v konaní vznikali a vznikajú zbytočné prieťahy. Predmetná vec nie je vôbec zložitá čo sa týka jej skutkového ako aj právneho hľadiska. Ja navrhovateľka som bola vždy súčinná, teda všetko čo som mala na základe výzvy vykonať, som vykonala v určenej lehote, nezmarila som konanie čo i len jedného pojednávania(...)

Z uvedených dôvodov nie je možné doterajšiu dĺžku konania považovať za dôsledok vyvolaný skutkovou alebo právnou zložitou tejto veci. Taktiež ani pri skúmaní veci podľa kritéria správania mňa sťažovateľky nemožno dospieť k takému záveru, že by sa v napadnutom konaní vyskytli také okolnosti, ktoré by mali byť pripísané na môj vrub v súvislosti s prieťahmi v konaní.

Postup Okresného súdu v Trnave a i postup Okresného súdu v Piešťanoch napriek tomu, že som bola súčinná a nejedná sa o vec skutkovo a právne náročnú nevykazuje znaky plynulosti a efektívnosti, vykazuje znaky nesprávnej organizácie práce, pretože vo veci za obdobie takmer 7 rokov nebolo nariadené žiadne pojednávanie a ako z tejto mojej sťažnosti vyplýva i v súvislosti s iným konaním, resp. nekonaním súdu došlo zo strany súdu k závažným pochybeniam.

(...) som toho názoru, že postup Okresného súdu v Trnave a i postup Okresného súdu v Piešťanoch v predmetnom konaní nevykazuje znaky plynulého a efektívneho konania

smerujúceho ku konečnému právoplatnému rozhodnutiu vo veci, a teda k odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorom sa momentálne ja ako účastníčka konania nachádzam.

S poukazom na všetky uvedené skutočnosti a okolnosti, ktoré zakladajú porušenie namietaného práva, taktiež s prihliadnutím na význam predmetu sporu pre mňa ako sťažovateľku a s prihliadnutím na skutočnosť, že bolo opodstatnené očakávanie včasného odstránenia môjho stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádzam, ako aj na rozsah a intenzitu ako nečinnosť súdu na mňa dolieha, ako zasahuje do mnohých oblastí môjho života, žiadam aby Ústavný súd SR v zmysle zásady spravodlivosti uznal za dôvodné priznať mi ako sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 7 500,- €. Táto suma by mi mala nahradiť aspoň z časti to, o čo prichádzam a som ukrátená v dôsledku toho, že Okresný súd v Trnave a taktiež i Okresný súd v Piešťanoch neboli schopní konať tak, aby bola skutkovo a právne jednoduchá vec právoplatne skončená v primeranej lehote (nie neskončená ani v lehote 7 rokov) a tým bolo zabezpečené odstránenie existujúceho stavu právnej neistoty, dokonca Okresný súd v Piešťanoch od 1. 1. 2008 nebol schopný do 10. septembra 2013 nariadiť pojednávanie v predmetnej veci.

Pokiaľ ide o stanovenie miery zodpovednosti jednotlivých vo veci konajúcich súdov za vzniknuté neodôvodnené prietahy v predmetnom konaní, som toho názoru, že by bolo spravodlivé keby Okresný súd v Trnave bol povinný zaplatiť mi z priznaného finančného zadosťučinenia v sume 7 500,- Eur sumu 2 500,- Eur a keby Okresný súd v Piešťanoch bol povinný zaplatiť mi z priznaného finančného zadosťučinenia v sume 7 500,- Eur sumu 5 000,- Eur a to z dôvodu, že na strane Okresného súdu v Piešťanoch došlo k viacerým a dlhšie trvajúcim neodôvodneným prietahom v konaní ako na strane Okresného súdu v Trnave.

Na základe vyššie uvedených skutočností, navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto veci takto rozhodol

1. Základné právo K. M.(...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 28C/115/2006 porušené bolo.

2. Základné právo K. M.(...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/72/2008 porušené bolo.

3. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/72/2008 konal bez zbytočných prietahov.

4. K. M.(...) priznáva finančné zadostučinenie v sume 7 500,- €(...), z ktorého je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť sumu 2 500,- Eur(...) do 2 mesiacov od tohto nálezu a z ktorého je Okresný súd Piešťany povinný zaplatiť sumu 5 000,- Eur(...) do 2 mesiacov od tohto nálezu.

5. Okresný súd Trnava a Okresný súd Piešťany sú povinní uhradiť K. M.(...) spoločne a nerozdielne trovy právnych služieb v sume 331,128 € na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s. r. o. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. (...)“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 364/14 zo 17. júna 2014.

4.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom prípise opísala chronológiu úkonov, ktoré okresný súd vo veci vykonal, a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu vedeného pod sp. zn. 6C/72/2008 uvádzam nasledovné skutočnosti:

Súd v období od podania návrhu do nariadenia prvého pojednávania vo veci rozhodoval o procesných návrhoch týkajúcich sa návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, oslobodenie od súdnych poplatkov a zastavenia konania z dôvodu nezaplatenia súdnych poplatkov. Tiež si dovoľujem poukázať, že dňa 5.2.2009 zomrel odporca, čo bolo súdu oznámené 16.2.2009, pričom osvedčenie o dedičstve bolo vydané 17.9.2009. Spis bolo potrebné viackrát predložiť odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, kde sa vždy určitý čas nachádzal.

Po doriešení procesných otázok bol vo veci vytýčený termín pojednávania, na ktorom súd vyhlásil rozsudok, ktorý už je vo veci samej právoplatný. Zostáva rozhodnúť len o odvolaní voči náhrade trov konania.

Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by sami disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prietahov v konaní.

Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1.5.2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.

Netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

4.2 Právny zástupca sťažovateľky nevyužil právo zaujať stanovisko k uvedenému vyjadreniu predsedníčky okresného súdu, avšak už zo samotnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 18 C 170/2011 (predtým na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 28 C 115/06):

Dňa 30. októbra 2006 podala 1. JUDr. D. S. (ďalej len „žalobkyňa 1“), 2. L. U. (ďalej len „žalobca 2“) a 3. K. M. (sťažovateľka, spolu ďalej len „žalobcovia“) na Okresnom súde Trnava proti odporcovi I. U. (ďalej len „žalovaný“) žalobný návrh „o vydanie dedičstva a návrh na vydanie predbežného opatrenia podľa § 102 ods. 1 OSP“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 28 C 115/06.

Dňa 10. novembra 2006 súd vyzval právneho zástupcu žalobcov, aby doložil splnomocnenie pre žalobcu 2 a sťažovateľku.

Dňa 23. novembra 2006 právny zástupca žalobcov vyhovel uvedenej výzve.

Dňa 29. marca 2007 súd vyzval právneho zástupcu žalobcov, aby doručil „*listinné dôkazy preukazujúce odôvodnenosť návrhu na vydanie predbežného opatrenia*“.

Dňa 16. apríla 2007 bolo súdu doručené späťvzatie návrhu žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia „*z toho dôvodu, že keďže OS Trnava nerozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia v zákonom stanovenej lehote došlo k tomu, že žalovaný po podaní návrhu na súd previedol nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom návrhu žalobcov na vydanie predbežného opatrenia na inú osobu*“. V rovnaký deň podali žalobcovia na súde návrh „*na zmenu na začatie konania*“.

Dňa 20. apríla 2007 súd vyzval žalovaného, aby predložil listinu o prevode vlastníctva k bytu v jeho vlastníctve.

Dňa 7. septembra 2007 súd urgoval predloženie listinných dôkazov žalovaným pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Dňa 15. októbra 2007 žalovaný predložil súdu požadovanú listinu.

Dňa 19. novembra 2007 súd uznesením č. k. 28 C 115/06-36 zastavil konanie o nariadenie predbežného opatrenia a uznesením č. k. 28 C 115/06-37 pripustil zmenu žalobného návrhu.

Dňa 28. decembra 2007 žalovaný podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 28 C 115/06-37.

Dňa 1. januára 2008 výkon súdnictva vo veci sťažovateľky prešiel z odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava na nadobúdajúci Okresný súd Piešťany, kde bol zaevidovaný pod sp. zn. 6 C 72/08.

Dňa 30. januára 2009 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh.

Dňa 16. februára 2009 žalovaný 2 oznámil okresnému súdu, že žalovaný v danej veci zomrel.

Dňa 25. februára 2009 okresný súd si vyžiadal úmrtný list žalovaného.

Dňa 26. februára 2009 právny zástupca žalobcov oznámil okresnému súdu úmrtie žalovaného a jeho právnych nástupcov, s ktorými žiadal pokračovať v konaní.

Dňa 2. marca 2009 sťažovateľka požiadala okresný súd o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 6. marca 2009 bol spis predložený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní proti uzneseniu č. k. 28 C 115/06-37.

Dňa 31. marca 2009 krajský súd uznesením č. k. 9 CoD 21/2009-81 uvedené odvolanie žalovaného odmietol.

Dňa 22. apríla 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 4. mája 2009 sa okresnému súdu nepodarilo doručiť uvedené uznesenie krajského súdu účastníkom konania, pretože žalovaný zomrel.

Dňa 25. júna 2009 okresný súd vyzval žalobcov, aby oznámili, či trvajú na podanom žalobnom návrhu.

Dňa 2. júla 2009 právny zástupca žalobcov oznámil okresnému súdu, že *„na podanom návrhu v plnom rozsahu trvám, tak ako to vyplýva z môjho oznámenia zo dňa 23.2.2009“*.

Dňa 25. augusta 2009 okresný súd zisťoval stav dedičského konania po žalovanom a či bol poplatok za podanú žalobu uhradený.

Dňa 9. septembra 2009 notár oznámil dedičov po žalovanom zistených v rámci predbežného vyšetrenia.

Dňa 17. septembra 2009 bolo vydané osvedčenie o dedičstve sp. zn. 6 D 162/2009 po žalovanom.

Dňa 26. októbra 2009 bolo na okresnom súde zistené, že žalobca 2 a sťažovateľka *„nezaplatili súdny poplatok za návrh“*.

Dňa 15. decembra 2009 zákonný sudca dal opätovne zistiť, kto zo žalobcov uhradil súdny poplatok za podaný návrh.

Dňa 5. februára 2010 bolo v spise zaznamenané, že *„spis bol sudcovi predložený na základe jeho urgencie dňa 4.2.2010 s tým, že podľa vyjadrenia asistentky spis nebolo možné nájsť; dodatočne bolo zistené, že sa stále nachádza v učtárni tunajšieho súdu, kde bol vložený medzi inými spismi“*.

Dňa 8. februára 2010 okresný súd uznesením č. k. 6 C 72/08-113 konanie o návrhu žalobcu 2 a žalobcu 4 zastavil.

Dňa 15. marca 2010 žalobca 2 podal proti zastavujúcemu uzneseniu odvolanie a zároveň požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 19. apríla 2010 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 C 72/08-113.

Dňa 14. decembra 2010 krajský súd vrátil okresnému súdu spis bez rozhodnutia o odvolaní na účely vydania opravného uznesenia.

Dňa 1. februára 2011 okresný súd vydal vo veci opravné uznesenie č. k. 6 C 72/08-132, ktoré nadobudlo právoplatnosť 7. marca 2011.

Dňa 10. novembra 2011 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku proti už spresnenému uzneseniu okresného súdu č. k. 6 C 72/08-113.

Dňa 31. mája 2012 krajský súd uznesením č. k. 9 CoD 56/2011-180 priznal žalobcovi 2 oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 27. júna 2012 krajský súd uznesením č. k. 9 CoD 56/2011-184 zrušil uznesenie vo vzťahu k žalobcovi 2 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 30. júla 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 8. augusta 2012 okresný súd požiadal doklady o majetkových pomeroch sťažovateľky v súvislosti s jej žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov. Tieto doklady mu boli doručené v priebehu augusta 2012 a napokon 10. septembra 2012.

Dňa 31. mája 2013 okresný súd uznesením č. k. 6 C 72/08-238 priznal sťažovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 10. septembra 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 9. október 2013.

Dňa 19. septembra 2013 právny zástupca sťažovateľky požiadal okresný súd o odročenie nariadeného pojednávania.

Dňa 24. septembra 2013 okresný súd zmenil termín pojednávania v predmetnej veci na 23. október 2013.

Dňa 23. októbra 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 6 C 72/08-271. Toto rozhodnutie vo veci samej nadobudlo právoplatnosť 20. decembra 2013.

Dňa 16. decembra 2013 bolo proti rozsudku č. k. 6 C 72/08-271 podané odvolanie vo výroku o trovách konania.

Dňa 21. januára 2014 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podanom opravnom prostriedku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 72/08 (predtým postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 115/06) dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci)

v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania (ako na to bude poukázané v bode III/3 tohto rozhodnutia), nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, teda dĺžka napadnutého konania v zásade nebola vyvolaná správaním sťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný v období od 23. novembra 2006 do 29. marca 2007 (štyri mesiace), od 28. decembra 2007 do 30. januára 2009 (trinásť mesiacov), od 17. septembra 2009 do 8. februára 2010 (štyri mesiace), od 7. marca 2011 do 10. novembra 2011 (osem mesiacov) a od 10. septembra 2012 do 31. mája 2013 (osem mesiacov). Okresný súd teda počas minimálne troch rokov vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v danej veci nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Obranu predsedníčky okresného súdu, podľa ktorej v okolnostiach danej veci treba prihliadnuť „k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov“, v tejto veci nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už

uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok, pretože vo vzťahu k trovám konania vec dosiaľ nebola právoplatne rozhodnutá, a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 7 500 €, pretože *„sa nachádzam v stave právnej neistoty“*, pričom zdedený majetok *„som veľmi potrebovala na uspokojovanie svojich základných potrieb a to tobôž vtedy, keď v období predmetného súdneho konania som študovala na vysokej škole“*, a taktiež z dôvodu, že *„takto dlhotrvajúci priebeh súdneho konania ma zaťažuje i po psychickej stránke“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia jej práv, najmä vzhľadom doterajšiu dĺžku napadnutého konania, na povahu veci a jeho význam pre sťažovateľku považuje za primerané vo výške 3 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 21. októbra 2013). Za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume dvakrát po 130,16 € a režijný paušál v sume dvakrát po 7,81 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 275,94 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 55,18 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 331,12 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2014